

Barcelonès

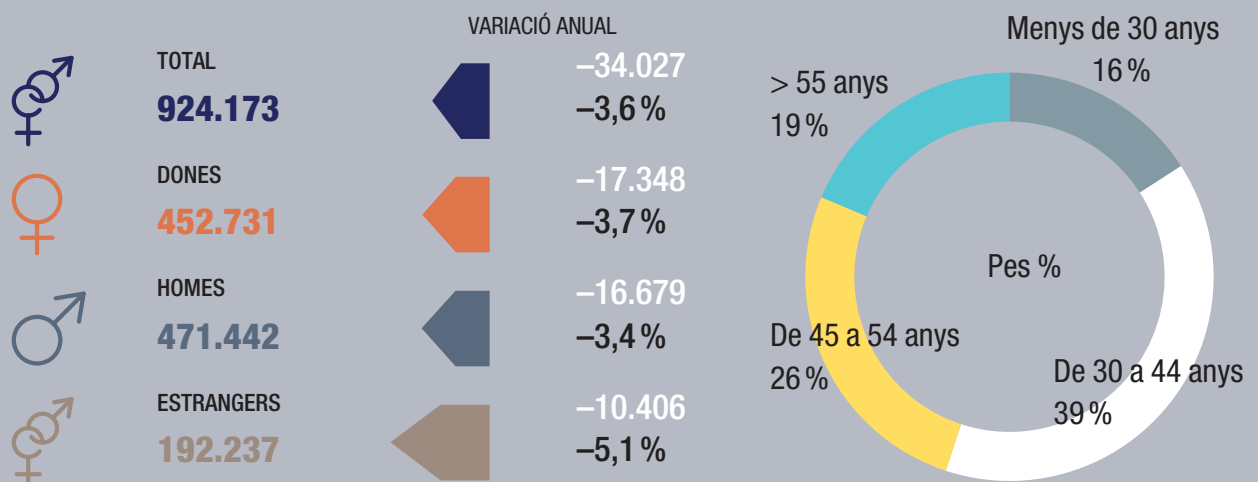

Resum executiu

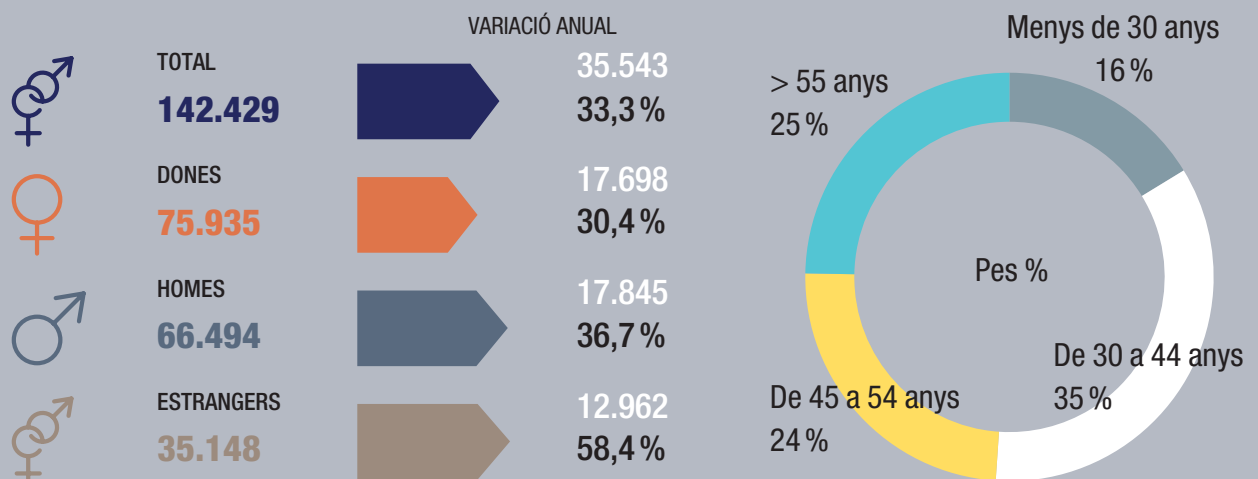
L'any 2020 la comarca del Barcelonès ha presentat una evolució socioeconòmica negativa en la majoria d'indicadors. És la comarca barcelonina més afectada per la crisi de la covid-19. El nombre d'aturats registrats va pujar un 33,3 % aquest any (27,7 % a la província), i destaca l'augment dels joves menors de 30 anys (48,8 %), pitjor que la mitjana provincial (41,0 %). La taxa d'atur registrat ha augmentat respecte a 2019 i se situa en el 13,4 % (13,3 % a la província).

L'ocupació registrada resident a la comarca va baixar el 2020 un 3,6 % (-2,2 % a la província) i es destaca que només han crescut els majors de 55 anys. Pel que fa als llocs de treball de la comarca, amb un descens del 2,9 % (-2,3 % a la província), destaquen les pèrdues en els subsectors de serveis de menjar i begudes, el comerç i els serveis d'allotjament. Els llocs de treball han baixat en el treball assalariat (-3,3 %) i també en els autònoms (-0,1 %). El nombre d'empreses ha caigut un 9,3 % (-8,5 % a la província).

Població ocupada registrada resident a la comarca. IVT 2020

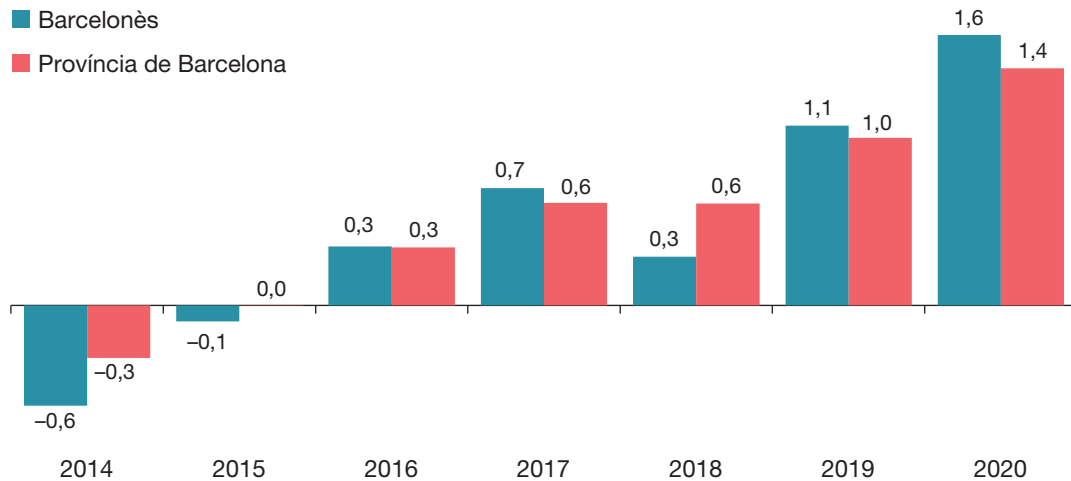
Població aturada registrada resident a la comarca. IVT 2020

La comarca del Barcelonès té una superfície de 146 km², l'1,9 % de la superfície de la demarcació, i està constituïda per cinc municipis. Barcelona n'és la capital.

Gràfic 1

Taxes de variació de la població total, 2014-2020 (en percentatge)

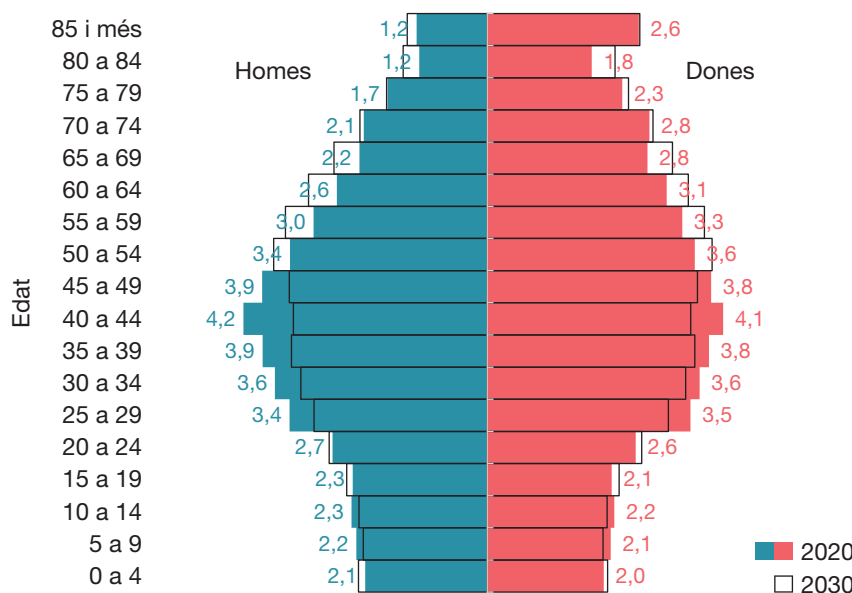

Font: Programa Hermes basat en dades del padró d'habitants de l'INE

El Barcelonès és amb 2.314.620 habitants la comarca més poblada, on resideix el 40,3 % de la població de la demarcació, i presenta un augment de l'1,4 % en el padró de 2020. La població amb nacionalitat espanyola cau un 0,7 % mentre que l'estrangera puja un 11,2 %, d'entre els quals destaquen els italians (14,7 %), els pakistanesos (10,1 %) i els hondurenys (21,3 %). La població va augmentar en tots els municipis en un punt o dos percentuals. En xifres absolutes, Barcelona va augmentar en 27.420 persones; l'Hospitalet de Llobregat, 4.459; Badalona, 2.726; Santa Coloma de Gramenet, 1.228; i Sant Adrià de Besòs, 350 persones.

Gràfic 2

Piràmide d'edats del Barcelonès 2020-2030 (en percentatge)

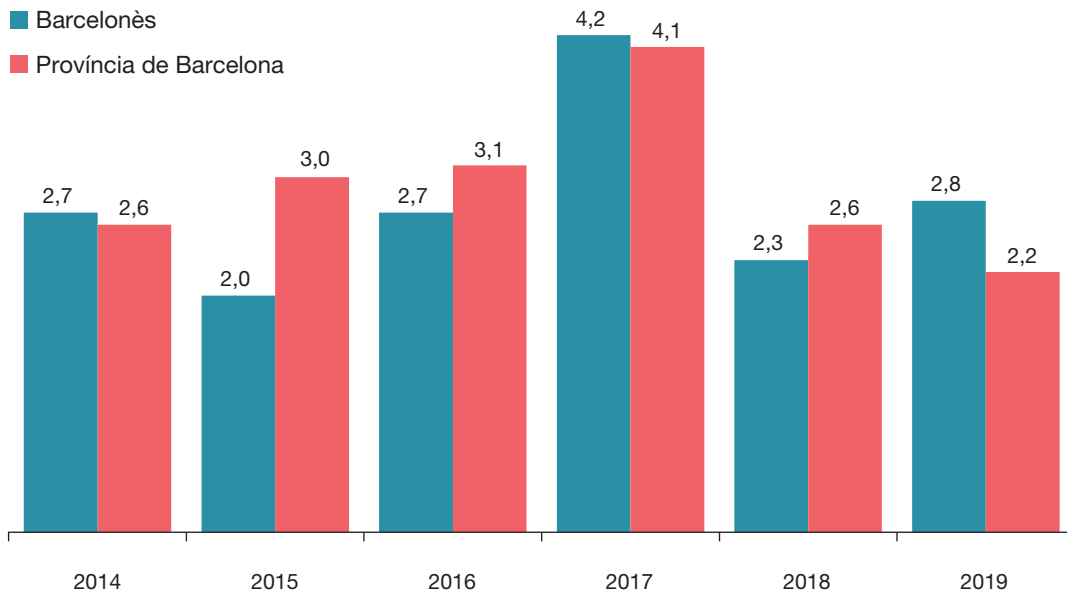

La meitat del creixement de població del padró del 2020 a la comarca del Barcelonès és deguda a les persones provinents de sis països americans: Hondures, Colòmbia, Perú, Veneçuela, Argentina i Brasil.

Font: Programa Hermes basat en dades del padró d'habitants de l'INE

Gràfic 3

Taxes de variació real del Valor Afegit Brut (VAB) (en percentatge)

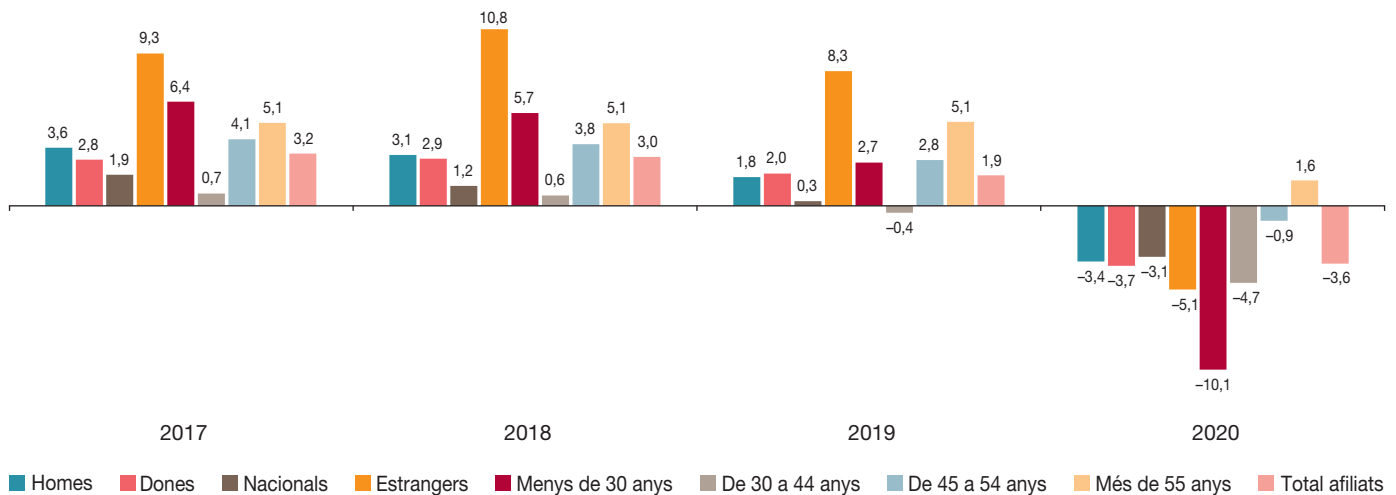
Font: BBVA, Anuari Econòmic Comarcal 2020

De totes les comarques barcelonines, la del Barcelonès és la que va perdre més població ocupada resident al llarg de l'any 2020.

Segons l'Anuari Econòmic Comarcal 2020 del BBVA, el VAB de la comarca del Barcelonès (vegeu el Gràfic 3) va augmentar un 2,8 % durant l'any 2019. L'ocupació registrada de la població resident a la comarca va baixar un 3,6 %, especialment en les persones ocupades menors de 30 anys (-10,1 %) i les de 30 a 44 anys (-4,7 %) alhora que només van pujar els majors de 55 anys. Així, l'any va finalitzar amb 924.173 persones ocupades residents, 34.027 menys que el 2019.

Gràfic 4

Taxes de variació interanual de la població ocupada registrada. Barcelonès (en percentatge)

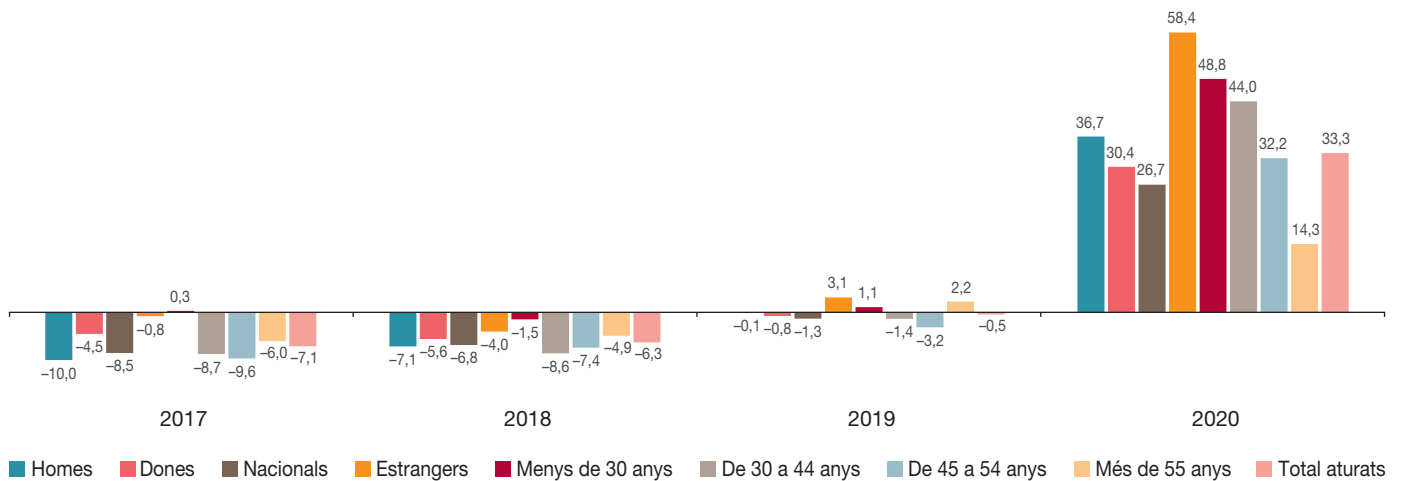
Font: Programa Hermes basat en dades de l'Idescat

L'atur registrat (vegeu el Gràfic 5) va créixer al llarg de l'any 2020 en 35.543 aturats en xifres absolutes, amb una variació anual del 33,3 % (el 27,7 % provincial). A final del 2020 hi havia 142.429 aturats registrats a la comarca, i la taxa d'atur registrat va augmentar respecte a 2019 i es va situar en el 12,8 % (el 13,3 % a la província).

Per sexe, l'atur dels homes va créixer un 36,7 % i el de les dones un 30,4 %. L'atur nacional va pujar un 26,7 % i els aturats estrangers ho van fer amb més intensitat (58,4 %). Per edats, destaca el creixement anual dels aturats menors de 30 anys (48,8 %) respecte a la resta d'edats. Pel que fa als sectors d'activitat econòmica, el sector serveis és el que més ha pujat en xifres absolutes (30.088) i també en percentatge (36,0 %).

Gràfic 5

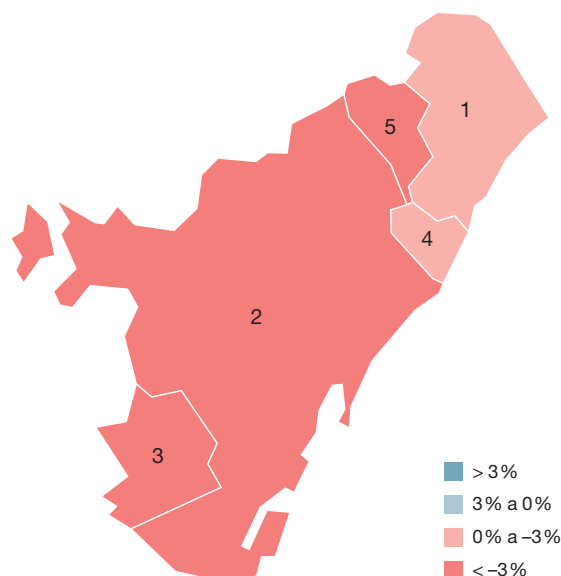
Taxes de variació interanual de la població aturada registrada. Barcelonès (en percentatge)

Font: Programa Hermes basat en dades del Departament d'Empresa i Treball

Mapa 1

Variació població ocupada registrada. Barcelonès, 2020 (en percentatge)

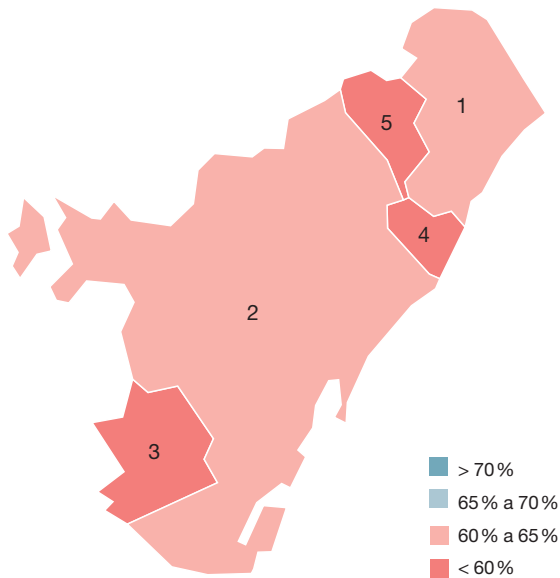
L'any 2020, la població aturada registrada a la comarca va créixer un 33,3 % i la taxa d'atur registrat va augmentar respecte a 2019 i es va situar en el 12,8 % el desembre de 2020.

Mapa 2

Taxa d'ocupació registrada.
Barcelonès, 2020

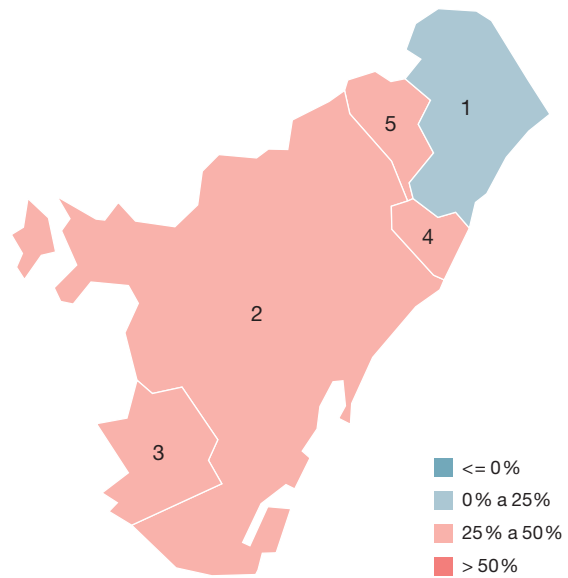
(en percentatge)

Mapa 3

Variació anual de l'atur registrat.
Barcelonès, 2020

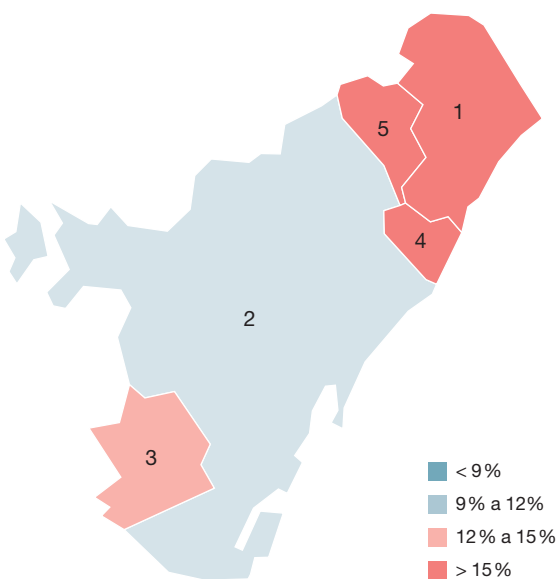
(en percentatge)

Mapa 4

Taxa d'atur registrat.
Barcelonès, 2020

(en percentatge)

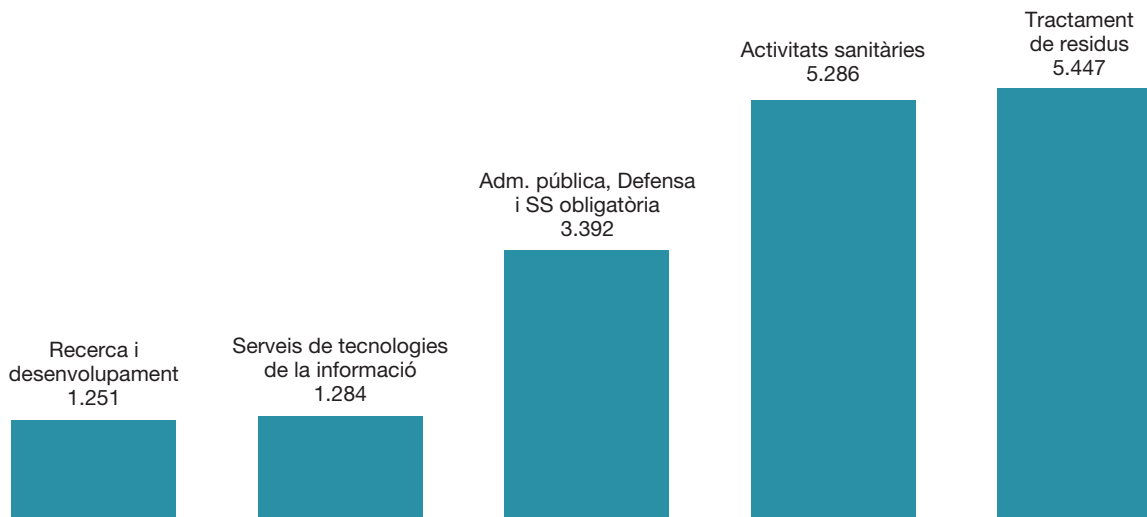

Tots els municipis han perdut ocupació resident i han pujat els aturats. En la taxa d'ocupació, només Barcelona i Badalona estan per damunt del 60 % de taxa d'ocupació, i pel que fa a la taxa d'atur registrat, Badalona, Santa Coloma de Gramenet i Sant Adrià de Besòs estan per damunt del 15 %.

- 1 Badalona
- 2 Barcelona
- 3 Hospitalet de Llobregat (L')
- 4 Sant Adrià de Besòs
- 5 Santa Coloma de Gramenet

Gràfic 6

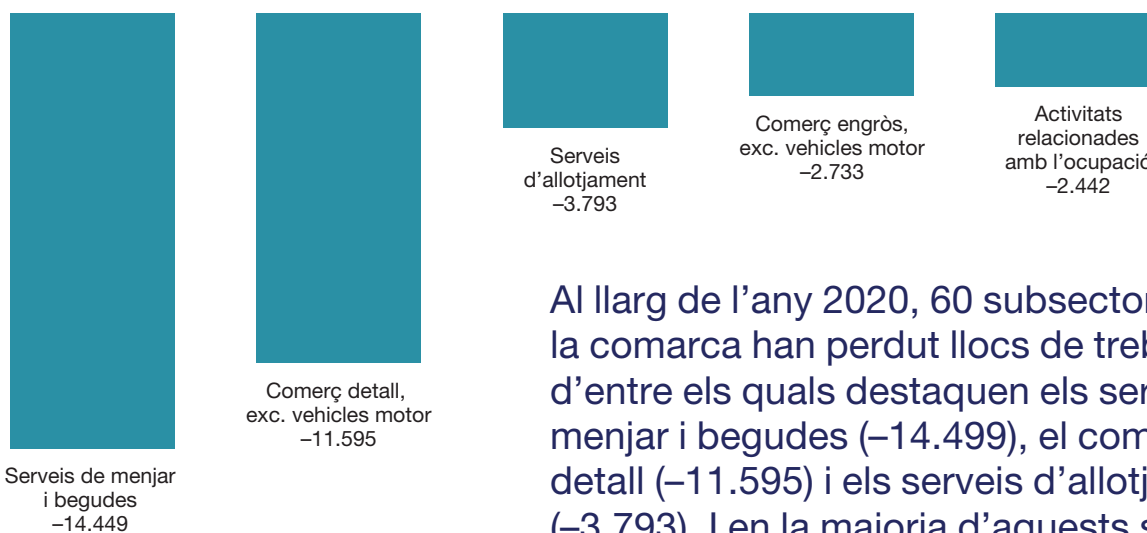
Subsectors d'activitat amb més guany de llocs de treball. Barcelonès, 2020 (absoluts)

Font: Programa Hermes basat en dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

Gràfic 7

Subsectors d'activitat amb més pèrdua de llocs de treball. Barcelonès, 2020 (absoluts)

Font: Programa Hermes basat en dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

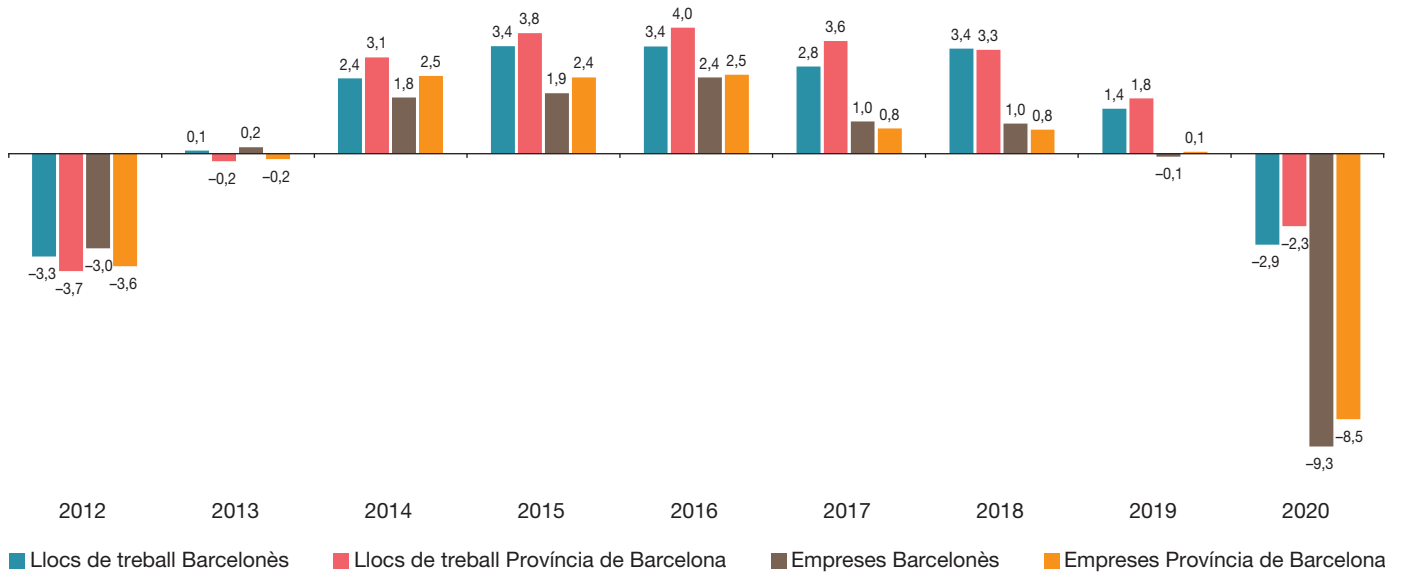
Al llarg de l'any 2020, 60 subsectors de la comarca han perdut llocs de treball, d'entre els quals destaquen els serveis de menjar i begudes (-14.499), el comerç al detall (-11.595) i els serveis d'allotjament (-3.793). I en la majoria d'aquests sectors, gran part de la plantilla assalariada ha sofert els ERTO des del març.

El nombre de **llocs de treball** (treballadors de les empreses de la comarca, hi resideixen o no) es va situar al final de 2020 en 1.253.125, 37.431 menys que l'any anterior, un -2,9 % menys, i és el segon percentatge més important de la província darrere del Garraf i per damunt la mitjana provincial (-2,3 %). Els llocs de treball han baixat en el treball assalariat (-3,3 %) i també en els autònoms (-0,1 %).

Gràfic 8

Taxes de variació interanual dels llocs de treball i empreses

(en percentatge)

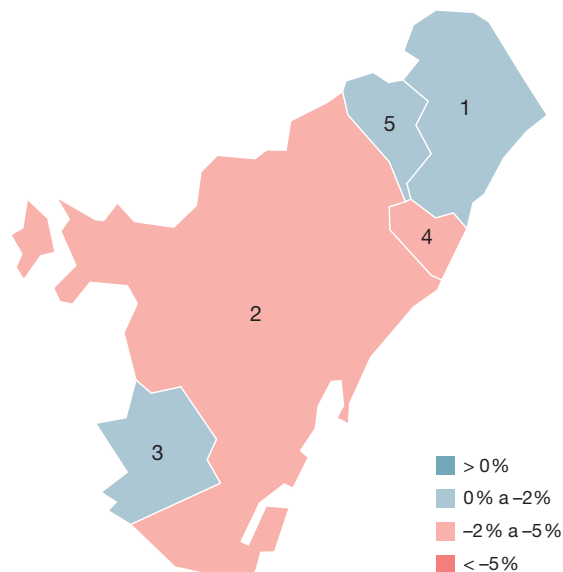

Font: Programa Hermes basat en dades d'Idescat

La variació interanual dels llocs de treball (vegeu el Mapa 5) ha registrat reduccions en tots els municipis. En valors absoluts: Barcelona (-34.450), L'Hospitalet de Llobregat (-1.321), Badalona (-962), Sant Adrià de Besòs (-470) i Santa Coloma de Gramenet (-228). En percentatge, però, són els municipis de Sant Adrià de Besòs (4,4 %) i Barcelona (3,1 %) els més afectats.

Mapa 5

Variació llocs de treball registrats. Barcelonès, 2020 (en percentatge)

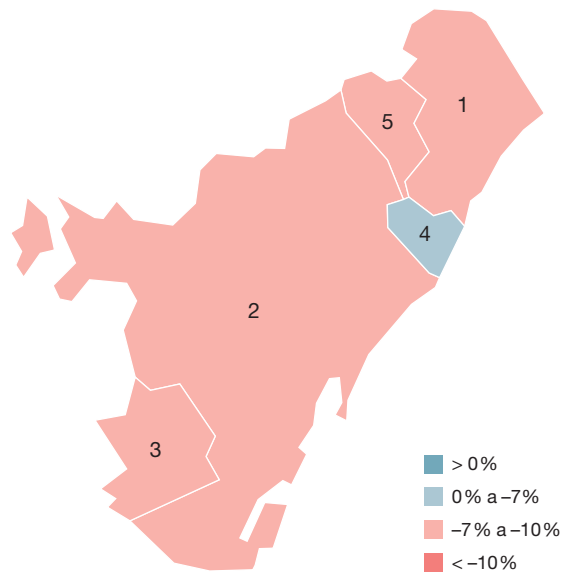
Al llarg de l'any 2020, el nombre de llocs de treball a la comarca s'ha reduït un 2,9 % (-3,3 % assalariats, -0,1 % autònoms) i el nombre d'empreses ha baixat un 9,3 % (-8.367).

En el cas de les **empreses** (comptes de cotització), el decreixement ha estat del $-9,3\%$ (-8.367) i la xifra total d'empreses es va situar en 81.240 al final de 2020. Respecte a la mitjana provincial ($-8,5\%$), la comarca se situa com la que més empreses ha perdut en percentatge i en valor absolut. Per subsectors, les pèrdues més importants s'observen en els serveis de menjar i begudes (-1.047), el comerç al detall, (-935), el comerç a l'engròs (-679), les activitats immobiliàries (-387) i les activitats jurídiques i de comptabilitat (-377), entre d'altres.

Mapa 6

Variació empreses registrades.
Barcelonès, 2020 (en percentatge)

Els 5 municipis de la comarca han perdut empreses al llarg de l'any 2020: Barcelona (-7.187), L'Hospitalet de Llobregat (-517), Badalona (-466), Santa Coloma de Gramenet (-138) i Sant Adrià de Besòs (-59).

El desembre del 2020 hi havia concedides 79.298 **prestacions per desocupació** i respecte al 2019 l'augment ha estat de 13.061 prestacions. La taxa de cobertura ha baixat fins a $59,2\%$ ($65,9\%$ l'any anterior) i se situa per sobre de la mitjana de la demarcació ($58,5\%$). Al llarg de l'any s'han produït moltes fluctuacions mensuals en aquestes dades a causa de la comptabilització de les persones en ERTO (expedient de regulació temporal d'ocupació) dins el grup dels perceptors de prestacions contributives.

El nombre de **contractes laborals** registrats al llarg de l'any 2020 ha arribat a 775.720, que representa un descens del $42,8\%$ (-581.602 contractes), una davallada que respon a les aturades de l'activitat econòmica motivades per la crisi de la covid-19, especialment en el sector serveis. Per tipologia, la contractació indefinida ha caigut en 64.124 contractes i la temporal també ho ha fet en 517.478 contractes.

El teixit empresarial del Barcelonès

Josep Maria Canals i Miquel, Àrea de Desenvolupament Econòmic, Turisme i Comerç de la Diputació de Barcelona

Introducció

La Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Manresa realitzen des de l'any 2016 la publicació *Estructura empresarial de la demarcació de Barcelona*¹. La publicació recull i analitza la comptabilitat de les societats mercantils actives amb seu social a la demarcació de Barcelona que han dipositat els seus comptes anuals en el Registre Mercantil i que registren facturació, amb l'objectiu de proporcionar una visió global de l'estructura del teixit productiu de la demarcació de Barcelona i de cadascuna de les seves dotze comarques. El 2021 l'informe arriba a la sisena edició.

Apunts metodològics

La legislació estableix que les societats mercantils estan obligades a presentar els comptes anuals per al seu dipòsit en el Registre Mercantil. Els criteris utilitzats en l'informe són els següents:

- Es consideren les empreses actives amb seu social a la demarcació de Barcelona que han dipositat els seus comptes anuals en el Registre Mercantil i que registren facturació.
- L'anàlisi es fa amb una agrupació sectorial formada per 38 activitats econòmiques a partir de la classificació catalana d'activitats econòmiques (CCAIE).
- La riquesa generada per una empresa s'imputa en aquell territori on la societat té el domicili social.
- Les dades fan referència a les societats mercantils que tenen el domicili social en algun dels 314 municipis que conformen les 12 comarques de la demarcació de Barcelona.
- Es considera la comptabilitat de l'exercici 2019 de les empreses que van presentar els comptes al Registre Mercantil abans del dia 9 d'abril del 2021.

Principals característiques de les societats mercantils del Barcelonès

El pes del teixit empresarial de la demarcació de Barcelona en el conjunt català queda palès si s'observa que l'any 2019 la demarcació, amb el 73,8 % de la població catalana, aplegava el 82,2 % de la facturació total, el 74,2 % de les societats mercantils i el 80 % dels ocupats de les societats mercantils catalanes.

A l'any 2019 hi havia 100.108 societats mercantils amb seu social a la demarcació de Barcelona, un 2,7 % més que les registrades l'any 2018. L'ocupació es va reduir un 0,9 %, i es passà de 1.336.727 a 1.324.298 llocs de treball i el volum de negoci generat per aquestes societats mercantils s'incrementà un 4,2 %, de 277.302 a 288.942 milions d'euros. La variació de la facturació del teixit empresarial al llarg de l'exercici 2019 va tornar a ser superior a la variació registrada pel PIB a Catalunya (3,4 %).

¹ Diputació de Barcelona. *Estructura empresarial de la demarcació de Barcelona*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 2020. També disponible en línia a: diba.cat/economieslocals

El Barcelonès és, en termes absoluts, la comarca de la demarcació que registra una major activitat empresarial. Cal tenir en compte que al Barcelonès hi ha ubicades les seues socials d'empreses, moltes de les quals multinacionals que realitzen la producció en d'altres territoris i que, com s'ha explicat anteriorment, fa que la riquesa generada per l'empresa s'imputi en el territori on la societat té el domicili social.

Cal destacar l'efecte de capitalitat de Barcelona, que concentra el 86,7 % de la xifra de negoci comarcal, percentatge molt superior al 8,9 % de l'Hospitalet de Llobregat, el 3,4 % de Badalona, el 0,6 % de Sant Adrià de Besòs i el 0,3 % de Santa Coloma de Gramenet. Per tant, les dades presentades a continuació s'han de llegir amb el benentès que gairebé la seva totalitat provenen de societats radicades a Barcelona, i en una mesura molt menor, a l'Hospitalet de Llobregat.

El Barcelonès concentra el 45,0 % (45.058) de les societats mercantils, el 40,0 % (115.545 milions d'euros) del volum de negoci i el 46,6 % (616.604) de l'ocupació de la demarcació. Respecte a l'any 2018, aquests valors registren un increment de societats del 2,6 %; un manteniment de la facturació, que tan sols s'incrementa un 0,1 %; i una reducció de l'ocupació del 6,7 %.

El Barcelonès és una comarca de serveis. El 72,7 % de la facturació total de les 45.058 empreses ubicades a la comarca procedeix d'activitats de serveis, el percentatge més elevat de les dotze comarques barcelonines. En sentit contrari, és la comarca amb una menor presència industrial, només el 21,0 % de la seva facturació és generada per societats industrials. Les activitats de la construcció apleguen el 6,2 % de la facturació, per damunt del 4,9 % de mitjana provincial.

La seva dimensió empresarial està dominada per la micro i petita empresa i per empreses relativament joves. Quasi vuit de cada deu societats facturen menys d'1 milió d'euros, i les empreses constituïdes abans de 1989 tan sols representen el 13 % del total, percentatge que baixa al 2,3 % si es consideren les societats creades abans del 1975.

L'especialització o diversificació del teixit empresarial es pot observar a través del pes que tenen els cinc primers sectors d'activitat respecte al total. Així, el Barcelonès és la comarca que registra una major diversificació del teixit empresarial. Els cinc primers sectors per volum de negoci apleguen el 35,4 % de la facturació total, mentre que a la resta de comarques barcelonines aquests sectors concentren al voltant del 50 %.

Concretament, els cinc primers sectors per xifra de negoci de la comarca i algunes empreses que els conformen són els següents: activitats professionals, científiques i tècniques amb el 8,2 % (9.488,6 milions d'euros), GRIFOLS SA, SANOFI AVENTIS SA, HAVAS MEDIA GROUP SPAIN SAU; químiques i farmacèutiques amb el 7,3 % (8.475,4), BASF ESPAÑOLA, SLU, ANTONIO PUIG SA, ERCROS, SA; informació i comunicacions amb el 7,3 % (8.408,2), MEDIAPRODUCCION SLU, SILK APLICACIONES SL, IMAGINA MEDIA AUDIOVISUAL SA; comerç a l'engròs de productes d'ús domèstic amb el 6,6 % (7.589,9), ALMIRALL SA, ABASIC SA, AMGEN SA), i altres tipus de comerç a l'engròs amb el 6,0 % (6.910,4), GM FUEL SERVICE SL, QUIMIDROGA SA, MEROIL, SA.

Estimació de la facturació del 2020

L'informe estima una reducció de la xifra de negoci del 9,1 % al Barcelonès l'any 2020 (facturació total de 105.078 milions d'euros) i una reducció del 8,8 % a la demarcació de Barcelona (facturació total de 263.438 milions d'euros).

Aquesta estimació es duu a terme a partir de dos components: la facturació registrada per les empreses de la demarcació desglossada per sectors d'activitat al llarg de l'exercici 2019 i les taxes de variació del PIB sectorial de l'exercici 2020 respecte a l'exercici 2019, publicades per l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Conclusió

La centralitat del Barcelonès, i sobretot de la ciutat de Barcelona, es fa evident quan se sap que la comarca aplega gairebé la meitat de les empreses i quatre de cada deu euros són facturats per les empreses que tenen la seva seu social a la demarcació. La segueixen en termes de facturació, el Baix Llobregat i el Vallès Occidental, comarques veïnes que disposen de polígons industrials on hi ha instal·lades moltes de les empreses més importants del país, a més d'ubicar-s'hi molts dels centres de producció de grans empreses amb seu a Barcelona. Els límits administratius del Barcelonès, per tant, queden superats per la seva relació funcional amb el territori més proper on s'hi ubiquen bona part de les grans infraestructures econòmiques del país.